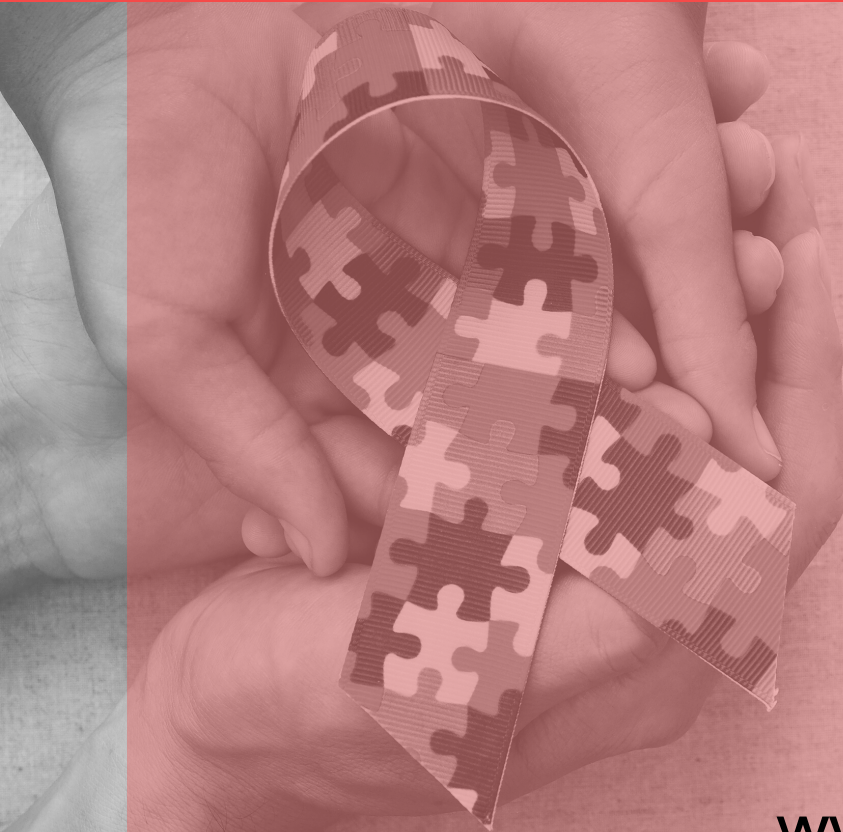

ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

OTİZMLİ BİREYE
SAHIP AİLELERE
YÖNELİK
KORONAVİRÜS
BİLGİLENDİRME
REHBERİ-VII

2020

GİRİŞ

Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün hazırladığı bu rehberde ; Otizmli bireye sahip aileler özelinde bilgilere yer verilmiştir.

EV İÇİ DÜZENLEMELER

- Pandemi sürecinde herkesin yaşadığı gibi siz de otizmlı çocuğunuzun rutinlerinin ve günlük planlarının bozulduğu bir süreç yaşamaktasınız.
- Otizmlı çocuklar rutinlerindeki ve sosyal ortamlarındaki değişikliklere daha dirençli olduklarından süreç sizin için daha yorucu olabilir.
- Bu durumda ev içinde otizmlı çocuğunuzun önceki rutini ile birleştirilmiş olarak yapmayı sevdiği ya da yapmayı seveceğini düşündüğünüz aktivitelerden oluşan yeni bir düzen oluşturun.
- Bu düzen, otizmlı çocuğunuzun gün içinde yapacağı etkinlikleri sıraya koyan, onlara çeşitli öğrenme fırsatları sunan, kendilerini güvenli hissetmelerini sağlayan rutinler belirleme şeklinde olmalıdır.
- Yeni düzeniniz sınırları belirli, saatleri değişiklik göstermeyen, net ve anlaşılır bir içerikte olsun.
- Günlük planlarınızı çocuğunuzun vereceği tepkiler, yapmayı seveceği etkinlikler ve geçmişteki rutinimize göre revize edin.
- Oluşturduğunuz yeni plan çerçevesinde çocuğunuzun özelliklerine göre ev içi mekânsal düzenlemeleri oluşturun.
- Günlük planlarınızda çocuğunuzun fiziksel aktivitelerine yer verin.
- Günlük planlarınızda ailece yapılabilecek etkinliklere (film izleme, sohbet etme vb.) ağırlık verebilirsiniz.

- Çocuğunuzu mümkün olduğunca çok kalorili ve sağlıksız besinlerden uzak tutun.
- Çocuğunuza güvende olduğunu hissettirin. Bu konuda onu rahatlatarak güvence verin.
- Pandemi sürecine ilişkin yazılı, görsel ve sosyal medyada kaygı düzeyini artırıcı içeriklerden mümkün olduğunca çocuğunuzu uzak tutun.
- Otizmlili bireylerde olumsuz ve kaygı uyandırıcı bir durum karşısında verilen tepki ve rahatlama yöntemleri çok çeşitlidir. Önceki tecrübeleriniz bu zor ve kaygılı dönemde de size yol gösterecektir.
- Otizmlili bireylerde görülebilen ağlama, bağırma, kendine ya da başkalarına zarar verici saldırgan davranışlarda bulunma, öfke nöbetleri, inatçılık, tekrarlı, takıntılı ve sıradışı davranış örüntüleri görülme sıklığı artabilir.
- Problem davranışların nedenlerini belirleyerek bu nedenleri ortadan kaldırmaya odaklanınız.
- Olumlu davranışları artırmak üzere kullandığınız pekiştiricilerin çocuk için etkili olduğundan emin olunuz.
- Ev içinde problem davranış yönetmeye ilişkin olarak eğitim profesyonellerinden destek almak ve davranışı yönetme becerisini geliştirmek önemlidir.
- Otizmlili çocuğunuzla kurduğunuz iletişim yöntemlerinin pandemi sürecinde nasıl işlediğini gözden geçiriniz. Konuşma, resim yapma ya da yazarak iletişim vb. yöntemlerin hangisinin/hangilerinin etkili olduğuna ilişkin gözlem yapınız.
- Otizmlili çocuğunuzun eğitimine ilişkin olarak uzaktan eğitim uygulamalarını takip edin.
- Bununla birlikte internet aracılığıyla özel gereksinimli bireylere yönelik olarak hazırlanan çok sayıda ulusal ya da uluslararası eğitim içeriğine ve çevrimiçi videolara ulaşabilirsiniz.
- Çocuğunuzun iletişim kurmaktan hoşlandığı kişilerle (akrabalar, öğretmenler, arkadaşlar vb.) sesli ya da görüntülü iletişim kurmasını sağlayın.
- Otizmlili bireye sahip olan sizinle benzer durumdaki ailelerle görüşerek deneyim paylaşmak bu süreçte etkili ve yararlı olabilir.
- Anne, baba ya da otizmlili bireyin bakımını üstlenen kişiler olarak sizin rahatlamanız da süreci yönetmek açısından son derece önemlidir. Sizde kaygı düzeyini artıran her türlü uyarandan uzak durun. Keyifli etkinliklere yoğunlaşın ve yeni hobiler edinin.

TÜRKİYE'DE PANDEMİ SÜRECİNDE OTİZMLİ BİREYE SAHİP AİLELERE YÖNELİK DESTEK MEKANİZMALARI

EĞİTİM VE SAĞLIK

Aşağıda yer alan linklerden Milli Eğitim Bakanlığınca oluşturulan özel eğitim içeriklerine ulaşabilirsiniz:

- Özel Eğitim Uzaktan Eğitim İçerikleri:
<https://orgm.meb.gov.tr/www/ozel-egitimuzaktan-egitim-icerikleri/icerik/1319>
- EBA TV'de kaynaştırma öğrencilerine özel içerik:
<https://orgm.meb.gov.tr/www/eba-tvde-kaynastirma-ogrencilerine-ozelicerik/icerik/1318>
- ÖÇEET - Özel Çocuklarımızla Eğlenceli Etkinlikler Takvimi:
<https://orgm.meb.gov.tr/www/oceet-ozel-cocuklarımızla-eglenceli-etkinliklertakvimi/icerik/1307>
- Pandemi sürecinde özel gereksinimi olan ailelere yönelik bilgilendirme videoları:
<https://orgm.meb.gov.tr/www/ozel-egitim-videolari/icerik/1312>
- Psikososyal destek bilgilendirme videoları:
<https://orgm.meb.gov.tr/www/psikososyal-bilgilendirme-rehberi/icerik/1314>

Ayrıca "444 0 632" telefon hattı üzerinden evlerinde özel eğitim ihtiyacı olan çocukları olan velilere, eğitim ve öğretim yöntem ve metodlarıyla ilgili danışmanlık hizmeti de sunulmaktadır.

Bununla birlikte çocukların okulları veya diğer kurum/kuruluşlar tarafından sunulabilecek uzaktan eğitim fırsatlarına katılmaları sağlanabilir.

Sağlık Bakanlığının “Özel Çocuklar Destek Sistemi” uygulamasıyla zihinsel özel gereksinimi olup süreçte davranış sorunları artan çocuklar ve ailelerine gönüllü danışmanlar tarafından uygulamalı davranış analizi yöntemi temelli destek sağlanacaktır. Sistemle ayrıca, çocuk ve ergen ruh sağlığı uzmanları tarafından ailelere ve çocuklara destek verilmesine de olanak sağlanmaktadır. Resmî ve güvenli bir kanalla görüntülü görüşme imkânı tanıyan bu sisteme erişim ücretsizdir. Mobil uygulama marketlerinden “Özel Çocuklar Destek Sistemi” şeklinde arama yapıldıktan sonra Sağlık Bakanlığı Özel Çocuklar Destek Sistemi uygulamasını mobil cihazlarına indiren vatandaşlarımız yönergeleri izlenmesi halinde hizmete ulaşabilecektir.

01.01.2000 sonrası doğmuş, engelli bireylerin uzun süre kapalı alanda kalmasının ruhsal ve fiziksel olarak sağlıkları üzerinde oluşturabileceği muhtemel olumsuzlukların dikkate alınması neticesinde; özel gereksinimi olan çocuk ve gençlerin ebeveyn veya bakıcıları refakatinde, rahatsızlıklarını kanıtlayıcı rapor vb. belgeleri yanında bulundurmamak, enfeksiyon yayılımını engelleyecek uygun şartları yerine getirmek, sosyal mesafe kuralına riayet etmek ve maske kullanmak, el temizliği ve hijyene uymak koşulu ile ikametlerinden çıkmalarına, park ve bahçelerde dolaşmalarına aynı il sınırları içinde araçla seyahat etmelerine izin verilmiş ve istisna getirilmiştir.

ÖDEME VE SAĞLIK

- 09.04.2020 tarihinde Resmî Gazete’de yayımlanan Sağlık Uygulama Tebliğinde (SUT) Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ kapsamında, Sağlık Bakanlığı tarafından pandemi süresince hastanelerce temin edileceği bildirilen ve COVID-19 tedavisinde kullanılan ilaçlar SGK’nın ödeme listesine alınmıştır.
- Süreli engelli raporu bulunan ve rapor süresi biten hastaların, mevcut raporları Mayıs 2020 sonuna kadar geçerlidir.

- 01.01.2020 tarihinden itibaren sonlanmış veya sonlanacak "sürelili" engelli raporu bulunan hastaların mevcut raporları ikinci bir talimata kadar geçerli kabul edilecektir.
- İlaç kullanan engellilerin ilaç raporları 30 Haziran 2020 tarihine kadar uzatılmıştır.
- Raporlu ilaçlarını eczanelerden alabilmektedirler.
- Raporsuz ilaçların reçeteleri aile hekimlerine telefon ile yazdırılıp şifresi alındıktan sonra eczanelerden alınabilmektedir.
- Tüm emekliler, talep etmeleri halinde maaşların evde ödenmesi hizmetinden yararlanabilecektir. Talebinizi e-Devlet sistemi üzerinden "Adres ve Banka-/-PTT Değişikliği" menüsünden, evinizden ayrılmadan anında yapabilirsiniz.

DOĐRU BİLGİ VE İLETİŞİM BİLGİLERİ

- Acil durumlarda 112 Acil Çağrı Merkezi aranmalıdır.
- Sağlık Bakanlığı Corona DanıŐma Hattı: Alo 184
- Aile, ÇalıŐma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Sosyal Destek Hattı: Alo 183
- Yeni Koronavirüs (COVID-19) Hakkında Dođru Bilgi için:
<https://covid19bilgi.saglik.gov.tr/>
- Cumhurbaşkanlığı Dijital DönüŐüm Ofisi COVID-19 Sayfası için:
<https://corona.cbddo.gov.tr/>
- COVID-19 Rehberi:
https://covid19bilgi.saglik.gov.tr/depo/rehberler/COVID19_Rehberi.pdf
- Sağlık Personeline Yönelik Sıkça Sorulan Sorular:
<https://covid19bilgi.saglik.gov.tr/tr/sss/saglik-personeli.html>
- Halka Yönelik Sıkça Sorulan Sorular için
<https://covid19bilgi.saglik.gov.tr/tr/sss/halkayonelik.html>
- 81 İl Psikososyal Destek Hat Bilgileri için
<https://covid19bilgi.saglik.gov.tr/tr/destekhat-bilgileri>
- Yetkilendirilmiş Tanı Laboratuvarları Listesi için:
<https://covid19bilgi.saglik.gov.tr/tr/covid-19-yetkilendirilmis-tani-laboratuvarlarilistesi>
- Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü için: <https://hsgm.saglik.gov.tr>